

"שווארצע וואלקענעס גייען אויף אונזער פאלק" (עננים שחורים עוברים על עמנו) קפא.

נתקיים בו ברבינו "כי מפני הרעה נאסף הצדיק" (ישעי' נ"ז א'), ונאסף אל עמיו טרם הגיעו ימי הרעה, כדי שלא יראה ברעה אשר ימצא את עמו ובאבדן מולדתו.

אוצר החכמה

אור ליום ג' כי תשא, ט"ז אדר ראשון שנת תרצ"ה, כשנפטר עליו חתנו (ה"ה דודי ומו"ח) הגה"ק רבי יוסף יונה גבריאל שארפזין זצ"ל אבד"ק סערצין ושעניצא, לא הודיעוהו אנשי ביתו אודות פטירתו. אולם כשקם רבינו ממטתו אחר חצות הלילה כמנהגו, פנה לאחד מבני ביתו שהיו שם, ושאל אודות הלוי' של חתנו הרב משעניצא, אז הבינו כולם כי בחלומם ראה וגילו לו שנפטר חתנו הנ"ל קפב.

הנ"ל

רבינו נסע לשעניצא להלוית המת, ועמד כל הזמן בחוץ מחמת היותו כהן, ומשם נשא עליו הספד מר בהקדם הפסוק שבפרשה (שמות ל' י"ב), כי תשא את ראש בני ישראל, כשמנשאים לשמים את הצדיק הדור שהוא ראש בני ישראל, ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם, מל' פקידה, כי מפני הרעה נאסף הצדיק (ישעי' נ"ז א'), והמשיך באריכות לתאר את גודל האבידה, כי לא הי' יכול להתנחם אחריו, והי' קולו נשמע למרחוק.

הנ"ל

אחרי הלוי' נאנח אנחה עמוקה והפליט מפיו כדברים האלה: הלא כבר נלקחו ממני כמה חתנים גדולי הוראה בישראל קפג, ואיך אוכל להתנחם, ואין לי עוד מה לעשות בזה העולם.

קפא. מפי נכדו ש"ב ר' בערל זאקון הי"ו מארה"ק.

קפב. שמעתי מאת נכדו הוא ש"ב ר' בערל זאקון הי"ו מארה"ק.

קפג. בחיי רבינו זצ"ל נפטרו ד' מחתניו לוקחי בנותיו, ה"ה: א) בעלה הראשון של בתו הרבנית הצ' חי' צפורה ע"ה, שהי' ת"ח ועילוי גדול מעיר קאלושין. ב) בעלה השני של בתו הנ"ל, הגה"צ רבי ישראל ניסן קופפערשטאך זצ"ל אבד"ק מאקאווא ואח"כ בעיה"ק ירושלים תובב"א. ג) בעלה הראשון של בתו הרבנית מאטל ע"ה, שהי' ת"ח גדול עד להפליא. ד) בעלה של בתו הרבנית הצ' ריזל ע"ה, ה"ה דודי מו"ח הגה"צ רבי יוסף יונה גבריאל שארפזין מסערצין ושעניצא זצ"ל. גם בתו הבכירה, היא דודתי הרבנית הצ' העניא ע"ה נפטרה עליו בצעירתה. בעלה הגה"צ רבי

[מזכיר החכמה]

כרעם ביום בהיר נשמעו הדברים, ואם לא הי' די למשפחה בפטירת אחד מהם, נתבשרו עתה בנבואה זו שגם ראש המשפחה ותפארתה מתכונן לאורחא רחיקא. הלב רעד מפחד, ואכן, לא עברו רק י"ב שבועות, והגיע הקץ לחייו הקדושים.

רבינו הי' חזק ובריא עד ב' שבועות לפני פטירתו. וגם באותן ב' השבועות ששכב חולה, הי' לו מנין בביתו להתפלל שחרית מנחה ומעריב. ^{מזכיר החכמה} שבוע ימים לפני פטירתו הייתי אצלו בשאלה, אודות הוראת איסור והיתר, ושוחחתי עמו כחצי שעה ונהנה מאד. אני כשלעצמי הייתי שבע רצון גם כן מהעובדא שרבינו הסכים עמי ועם הוראתי. קפד

הגיע יום המר והנמהר, י"ב אייר שנת תרצ"ה, רבינו הי' מוטל במשכב על ערש דוי, ובאו ראשי הקהלה בבקשה שיכין להם דרשה מפני שביום שלפני זה מת האדון פילסודסקי מפולין קפ"ה, ובכל הבתי מדרשות היו צריכים להתאסף ולספוד אותו. רבינו עשה כמבוקשם והכין להם הדרשה.

עוד באותו היום, י"ב אייר ז"ך למבנ"י שנת תרצ"ה, בין מנחה ומעריב, לאחר שגמר הקדיש אחר עלינו לשבח, שקיבל על עצמו לומר לטובת נשמת חתנו הגה"ק משעניצא זצ"ל קפ"י, נסתלק רבינו לעולמו, והיתה מבוכה גדולה אם הי' עוד יום או כבר לילה, או עכ"פ בין השמשות.

לאחר שכיהן כ"ה שנים כרב אבד"ק בעיר קאלושיץ – נוסף לכ"ג שנים ששימש בה דומ"ץ – מצא בה את מנוחתו, וזהו נוסח המצבה שהעמידו על קברו:

יעקב יצחק הכהן קליגסבערג אבד"ק גרעניץ זצ"ל הי' גדול בתורה ובהוראה. עליהם כוון כשאמר שנלקח ממנו כמה חתנים.

קפד. השאלה היתה אודות חוט השדרה של פרה שנשתנה מראיתו לשחור. אני הטרפתי משום ששחור אדום הוא אלא שלקה, ואם חוט השדרה לקה זאת אומרת שהבהמה היתה חולנית מסוכנת. אבל השו"ב שלי שהי' למדן ובקי בהוראה טען שאם נבדוק יותר ונסלק את הלובר מהשדרה אין רואים בקרום שום ריעותא. לאחר ששוחחתי עמו בענין זה כחצי שעה כנ"ל, צוה להמו"ץ שלו הר"ר נח קינדערמאן ז"ל להביא ספר מסויים ושם הי' כתוב להטריף. קפח. כידוע הי' מחסידי אומות העולם.

קפו. אחר פטירת רבינו המשיך חתנו-דודי הרה"ג רבי נחום אונגער שו"ב זצ"ל באמירת קדיש.

הסמולע שפאנען, זי וועט זיך פאר
ליטישע טעטיגקייט אין פוילען, דער
ווידטשאפטליכער מיטגליד, די שחיטה

אנ"י אין ארץ-ישראל, בעציהינא צו
דער יודישער אנגעזאגט א. א. וו.

נפטר געווארען דער קאלושינער רב זצ"ל

פון דער בעפעלקערונג.
דער רב זצ"ל האט בלייבן עוסק
געווען בתורה ועבודה אין איבער-
געלאזט פיעל כתבים מיט חידושי
תורה. ער האט געשטאמט פון טרו
סען יחידים, שטאמענדיג פון רבי'ן פון
לובלין און פון קאזשעניצער מידה.
בכלל איז ער געווען פון די געזעהל-
כע רבנים פון עלמערען דור.
זיין שפירה האט ארויסגעריפען
נדיים פרויער אין קאלושין און בכלל
אין דער גאנצער רבנישער וועלט.
תנצב"ה.

מיטוואך איז נפטר געווארען דער
קאלושינער רב, הרב הגאון ר'
שמואל יעקב קאפעל גליקסבערג
זצ"ל.
דער נפטר איז אלט געווען 72
יאהר אין איז בעקאנט געווען אין
דער רבנישער וועלט אלס גדול
בתורה און צדיק.
דער נפטר האט משמש ברבנות
געווען אין אייוואנגראד, לובלין (אלס
ראב"ד) און אין קאלושין פערנעמט
ער האט כסא הרבנות זינט 22 יאהר,
זייענדיג זעהר בעליעמט און געשעצט
אין דער שפירה פון אלע קרייזען

צילום מכ"ע "דאס יודישע טאגבלאט" (ווארשא) על דבר פטירת רבינו זצ"ל

נפטר געווארען דער קאלושינער רב זצ"ל

מיטוואך איז נפטר געווארען דער קאלושינער רב, הרב הגאון ר' שמואל
יעקב קאפעל גליקסבערג זצ"ל.
דער נפטר איז אלט געווען 72 יאהר און איז בעקאנט געווען אין דער
רבנישער וועלט אלס גדול בתורה און צדיק.
דער נפטר האט משמש ברבנות געווען אין אייוואנגראד, לובלין (אלס ראב"ד)
און אין קאלושין פערנעמט ער דאס כסא הרבנות זינט 22 יאהר, זייענדיג זעהר
בעליעבט און געשעצט אין דער שטאדט פון אלע קרייזען פון דער בעפעלקערונג.
דער רב זצ"ל האט כל-ימיו עוסק געווען בתורה ועבודה און איבערגעלאזט
פיעל כתבים מיט חידושי תורה. ער האט געשטאמט פון גרויסען יחוס,
שטאמענדיג פון רבי'ן פון לובלין און פון קאזשעניצער מגיד. בכלל איז ער
געווען פון די געזעהלטע רבנים פון עלטערען דור.
זיין פטירה האט ארויסגערופען גרויס טרויער אין קאלושין און בכלל אין
דער גאנצער רבנישער וועלט.
תנצב"ה

פ"נ הרב הגאון ר' שמואל יעקב קאפיל
הכהן אב"ד דפה
בהה"צ ר' בנימין דוב הכהן זצלה"ה

ארוך בדורו

השיב רבים בתשובותיו
שמו הטוב יחקק על האבן לדורותיו
מנעוריו שם ליל כיום ועסק בתורה
ולעדת ישרון הי' פה רב ומורה
אשרי העם שלו שבדורם הי' ככה
לא הלך ד' אמות בלי הלכה
ידיו כתבו תמיד חידושים מפלפלותו
עד יום גוייתו הי' תורתו אומנתו
קינה ואבל אעורר בבכי ובדמע אשורר
בנפול כותרת שר וגדול בתורה בישראל
קב ונקי משנתו ובים התלמוד מלא וגדוש
אראלים נצחו משמים ונשבה ארון הקודש
פתוח לבו כאולם כל רז ממנו לא נעלם
ידוה על זאת כל לב תדמע כל עין
לחיבוריו הקדושים שלא נדפסו עדיין
הכהן הגדול מאחיו עבד עבודה
(כאן חסר איזה שורות)

ארוך בדורו

ארוך בדורו

ארוך בדורו

ארוך בדורו

ארוך בדורו

הגם שצוה לפני הסתלקותו שלא לבנות אהל על קברו, אעפ"כ מפני כבוד התורה ובכדי שלא לעבור על צוואתו העמידו כתלים נמוכים סביב לקברו בלי גג. ונעשה שם מקום צקון לחשם של בני ישראל.

* * *

ירושא עניפה של ספרים בכל מקצועות התורה, השאיר רבינו אחריו, רובם ככולם עדיין היו בכתב ידו, ומעט מן המעט כבר נדפס בחייו.

בשנת שפ"ע ר"ב טו"ב (תרס"ט), בעת היותו רב ואב"ד בעיר איוואנגראד-מאדויץ, הכין וסידר על סדר פרשיות התורה, את הספה"ק

נחמד מזהב, דברי תורה מאת הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זצ"ל, אשר עטרו דודו ורבו הגה"ק רבי משה דוד הכהן מקאלושין זצ"ל עם הגהותיו בשם 'עפרות זהב', וגם רבינו בעצמו הוסיף ועטרו בהגהותיו וחידושו קפ"ו.

רבינו מספר בהקדמתו להספר, שזהו מכת"י אשר כתב ה"ר החסיד מפורסם מו"ה משולם מפלונסק ז"ל מדברי תורתו של הרה"ק מו"ה יחזקאל מקאזמיר זצ"ל משנת תקפ"ב, ועלים הללו "באו לידי בעוד הייתי בקאזעניץ", דהיינו קרוב לאחר חתונתו כאשר הי' סמוך על שלחן חותנו זצ"ל בקאזעניץ.

גדולי ישראל וצדיקי עולם עטרו את הספר בהסכמותיהם, ובתוך הדברים מהללים ומשבחים את המסדר ואת הערותיו. והרי מה שכתבו: הרה"ק רבי מאיר שלום מקאלושין זצ"ל בעל "נהר שלום": ידידי ואוהב נאמני שארי קפ"ה הרב הגאון הגדול החסיד המפורסם ויראת ה' אוצרו גזע קודש מו"ה שמואל יעקב קאפיל הכהן נ"י אבד"ק איוואנגראד...ועיני הרואות כי ישרים דרכיו ונכונים למוצאי דעת בפלפול וסברא ויראת ה' היא חכמה חופף עליהם...

הגאון רבי ירחמיאל ישעי' מינצבערג אבד"ק ליקאוואה זצ"ל קפ"ט: ידידי הרב הגאון הגדול המפורסם, כערוגת הבושם, גן הדסים, מוכתר בנימוסים, וו"ח חריף ובקי סוע"ה כק"ש מו"ה שמואל יעקב קאפיל הכהן האבד"ק איוואנגראד יע"א, ואמנם את זה חזיתי ואספרה אשר הוסיף ידידי הרב וכו'.

קפז. בספר שביל דוד – מאת ה' דוד אצאפ ז"ל – אות כ"ו, מביא חידוש מהגהות הללו, ומפרש בזה, עיי"ש. וכן בספר קרני ראם עה"ת – להרב הגאון רבי ארי' מרדכי ראבינאוויץ ז"ל רבה של בני ברק – מביאו בפ' שמות עה"פ וירא אלקים את בני ישראל וגו'.

קפח. קורא לרבינו "שארי" לפי שאביו של הרה"ק בעל נהר שלום ה"ה הרה"ק רבי יהושע אשר זצ"ל מפאריסאוו הי' גיסו של אבי רבינו, ה"ה הרה"ג החסיד מו"ה בנימין דוב הכהן זצ"ל, כי שניהם היו לוקחי בנותיו של הרה"ק רבי מרדכי צבי ראובן מזעליחוב זצ"ל בן הרה"ק רבי שמואל ריישער זצ"ל חתן רשכבה"ג רבינו הקדוש החזה מלובלין זצ"ל כנ"ל.

קפט. נולד בשנת תרט"ז לפ"ק בערך, לאביו הרה"ג רבי אברהם אליעזר זצ"ל חתן הרה"צ רבי יצחק דוד בידערמאן זצ"ל, בן הרה"ק רבי משה'לי מלעלוב זצ"ל, בנו של הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל וחתנו של היהודי הקדוש זצ"ל. נפטר ערב ראש השנה שנת תרס"ה לפ"ק. חידושו המעטים שנשארו נדפסו בספר דברי ישעיהו.

נהמז מזזהב

ספר

דוא רכז חרזה אשר יצא מאז כנר קודשת מן רכז הקדוש והסודי אל שבעת הימים רכז ישראל ופרשיו כמזה דודר אמפלקירא המארה למסמין גליון יפה כנר קודשת אדמו"ר רכזנו יחזקאל מקאזמיר

זנקללה"ה. אשר שבע סמט חזנו וחללידו אשר יצק סמט על ידו כק חרב גנאן האמתי הצדיק המפורסם המארה ישראל וחרדו מזה עיה וכו' בקשה מזה משה דוד רכזנו זנקללה"ה אברק קאלשין והגליל עם תוספת ביאורים והנחות הנקבים בשם

עפרות זהב

מורכב גנאן חרזק אברק קאלשין וצלה"ה הגל' וכתוספת נסח רכז סמט סמט כנר רכז גנאן המפורסם סעיה שחרית מזה שבוטאל יעקב קאפלי רכזנו שלישיא אברק אוואנבראד ועת אברק דקאשין כרזב חסיד המפורסם וכו' וכו' א"ס מזה בנליטן דוד רכזנו סקורי יושלים עיה"ה חבב"א כרזב גנאן חסיד מזה ישראל מואר רכזנו מוארשא וצלה"ה מוח' והלטידו של מן הקדוש בעל המסגר וצנקללה"ה

וגליון אלו כמסו קונסמט ענה עין אבות מורכב גנאן המפורסם מזה שבוטאל יעקב קאפלי רכזנו שלישיא הגל' פלפלים גאס חרשים ושטנים. חרדו כפ והלטידו רכזים עינים כעלה סמט כאשר עני המעין וחו פישים:

הבא כנרדו ע"י רכז המארה שחרית מזה יעקב יצחק רכזנו קליסכעניק שלישיא אברק דכאנבראדעניק כרזב גנאן חסיד המפורסם מזה מרדכי צבי רכזנו וצלה"ה אברק דכאנבראד וחתן רכז גנאן הגל' אברק אוואנבראד וקאלשין

והנחשתת חרזנו הננו חסיד מזה אברדס יוסק קלייטאן מוארשא י"י כאלעוסי 41

פיטערקוב

כרפוס חרזש של ר' חנוך העניד כרזי ישע"י וואלף פאלמאן י"י
שפ"ע ר"ב מורב לפ"ק שנת

СЕРПІП. HEXMOM. МІЗУГОБ.

שער הספר"ק נחמד מזזהב (ב' דפוסים) עם תוספות ביאורים והגדות מרבינו זצ"ל בשם עפרות זהב

נהמז מזזהב

ספר

דוא רכז חרזה אשר יצא מאז כנר קודשת מן רכז הקדוש והסודי אל שבעת הימים רכז ישראל ופרשיו כמזה דודר אמפלקירא המארה למסמין גליון יפה כנר קודשת אדמו"ר רכזנו יחזקאל מקאזמיר

זנקללה"ה. אשר שבע סמט חזנו וחללידו אשר יצק סמט על ידו כק חרב גנאן האמתי הצדיק המפורסם המארה ישראל וחרדו מזה עיה וכו' בקשה מזה משה דוד רכזנו זנקללה"ה אברק קאלשין והגליל עם תוספת ביאורים והנחות הנקבים בשם

עפרות זהב

מורכב גנאן חרזק אברק קאלשין וצלה"ה הגל' וכתוספת נסח רכז סמט סמט כנר רכז גנאן המפורסם סעיה שחרית מזה שבוטאל יעקב קאפלי רכזנו שלישיא אברק אוואנבראד כרזב חסיד המפורסם יא"ס מזה בנליטן דוד רכזנו סקורי יושלים עיה"ה חבב"א כרזב גנאן חסיד מזה ישראל מואר רכזנו מוארשא וצלה"ה מוח' והלטידו של מן המושג בעל המסגר וצנקללה"ה

וגליון אלו כמסו קונסמט ענה עין אבות מורכב גנאן המפורסם מזה שבוטאל יעקב קאפלי רכזנו שלישיא הגל' פלפלים גאס חרשים ושטנים. חרדו כפ והלטידו רכזים עינים כעלה סמט כאשר עני המעין וחו פישים:

הבא כנרדו ע"י האברק חרזק ונכס שחרית חרזת מזה יעקב יצחק רכזנו כליסכעניק כרזב גנאן חסיד המפורסם מזה מרדכי צבי רכזנו וצלה"ה אברק דכאנבראד וחתן רכז גנאן הגל' אברק אוואנבראד וקאלשין

והנחשתת חרזנו הננו חסיד מזה אברדס יוסק קלייטאן מקאליכעניק י"י.

פיטערקוב

אבר ר' חנוך העניד פאלמאן י"י
שפ"ע ר"ב מורב לפ"ק שנת

ובמכתב אל רבינו הנדפס שם, כותב הגאון הנ"ל: שוי"ר, יערב ויקרב, אל כבוד יד"נ הרב הגאון המפורסם, כערוגת הבושם, גן הדסים, מוכתר בנימוסין, דהבא פריכא, חרוזא וקדוחא כו' כ"ש מו"ה שמואל יעקב קאפיל כ"ץ האבד"ק איוואנגראד מאדוויץ שליט"א.

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

הרה"ק רבי יעקב מיאבלאנא זצ"ל קצ: ידידי הרב הגאון הגדול וו"ח י"א אוצרו כק"ש מו"ה שמואל יעקב קאפיל הכהן נ"י אבדק"ק איוואנגראד.

את הספר הוציא לאור חתנו של רבינו – שהי' גם בן אחיו הגה"ק רבי מרדכי צבי הכהן זצ"ל אבד"ק סטאצק – ה"ה דודי הגה"צ רבי יעקב יצחק הכהן קליגסבערג אבד"ק גרעניץ זצ"ל, והוא סיפח אליו קונטרס עם פלפולים נאים חריפים ושנונים מחותנו-רבינו, וקראו בשם 'ענף עץ אבות'. קצא

בשנת תר"ץ הדפיס הר' לוי יצחק טאב בנו של האדמו"ר מקאזמיר זצ"ל בפראגא את הספה"ק חמדת דוד, דברי תורה מאת הרה"ק רבי דוד צבי זצ"ל מניישטאדט בנו של הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זצ"ל, ורבינו הכינו וסידרו בסדר פרשיות התורה, ועטרו עם הגהותיו בשם 'כלי חמדה'.

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

הרה"ג רבי חנוך צבי הכהן לעווין אבד"ק בענדין זצ"ל כתב הסכמה על הספר, ובסוף דבריו מזכיר: והרב הגאון מקאלושין שליט"א סידר אותם בטוב והוסיף נופך ויהלום. קצב

¹²³⁴⁵⁶⁷תתיח

בשנת תרצ"א הייתי בקאלושין ונכנסתי אליו להבחן בהוראה (בעת ההוא עוד לא הי' זקני, כי נתארסתי לנכדתו היא זוגתי הרבנית תחי' בשנת תרצ"ה). בהיותי בביתו ראיתי שם ארגז גדול מלא ספרים מכורכים

קצ. נולד בשנת תרכ"א לפ"ק, לאביו הרה"ח הק' המפורסם רבי משה יוסף זצ"ל (בן הרה"ק רבי דוד צבי מניישטאט זצ"ל בעמח"ס חמדת דוד בן הרה"ק המפורסם רבי יחזקאל מקאזמיר זצ"ל), ונפטר ז' מנחם אב שנת תר"פ לפ"ק.

קצא. באות ד' שם נדפס תשובה מרבינו אל הגאון מברעזאן זצ"ל, ובתוך הדברים נאמר: והקשיתי קושיא זאת להרב הגאון האמיתי הצדיק המפורסם האבד"ק אוסטראווצא שליט"א, ואמר וכו'.

קצב. כדאי לציין את הערצת וידידות הגאון הנ"ל לרבינו, דבסוף הסכמתו על הספר תולדות יצחק אחרון – להג"ר יצחק אייזיק מארגענשטערן זצ"ל מקאלושין – כותב, וז"ל: "ידרוש בגיני שלום יקירנו הרב הגאון החו"פ שליט"א אב"ד דמחנתכם".

מחיר 1254597

מחיר 1000000

מחיר 1000000

קונסרם ענק עץ אבר"ת

מחיר 1000000

הוא סעיף אחד בד מן השקת מחירי מ"ח חרב הנאון
הנר"ל המפורסם בערוגת הכושם מן הדסים סוע"ה נ"י
ס"ה ע"ה שהיו"ח בקשת מו"ח שמואל יעקב קאפ"ל
דבר"ן של"מ"א אבר"ן אוואנגר"אד והנ"ל. א"ת
פלפולים לחדד לב התלמידים כמפורסם וספר משוקדים אשר
אמר לפני בני ישיבתו מחורי חמר בלימוד השיעור דברים
ערבים כעולות מהים כאשר עיני המעיין יהיו מישורים:

מחיר 234597

מחיר 234597

הוא לפי"ד ע"י חרב החי"ף ובני שחר"ת מ"ח
יעקב יצחק דבר"ן קרייטשבע"ג ח"ן חרב הנ"ל
ואבר"ן אוואנגר"אד של"מ"א:

שער הספר ענק עץ אבר"ת

מכר המדרג דוד

הוא דבר"ן חרב ודבר"ן המדרג אשר יצא מפה קדוש דוד
כבר קדושת ארמ"ד חרב הנ"ל הקדוש מופת הדוד פדו"ה
הבשם אבר"ן ישראל והפא"ד. כע"נ קדושת המדרג
נפישא

מקשת מ"ח רב"ן דוד צ"י
מעי"שטארט

מן אמר"ד חרב הקדוש אספ"ק"א המדרג אשר אפרים רכ"ב
ישראל נפישא רשכ"ב"ד

מ"ח רב"ן דודס"ל ועל"ה"ה מקאומ"ר
נכ"ב: ונמ"ד על חרב פדושת המדרג ע"כ מא"ר בשם
כלי המדרג

מחיר המס"ד אשר ע"כ ס"ס על יד חרב ודבר"ן המפורסם כ"ח
סוד"י שמואל יעקב קאפ"ל דבר"ן פליט"א אבר"ן קאפ"ש"ן חנני
ה"ל: עלי"ה כמ"פ קונס"ד'ס המע"דים אשר מכל כמ"פ דבר"ן רכ"ב
ועל"ה"ה על המע"דים הקדושים

נכ"ב וסוד"י פדושת
דבר"ן מא"ר
ע"י י"י, ל"י יצחק מא"ר בלי"ב"ן ארמ"ד ודבר"ן של"מ"א מקאומ"ר
מפר"א
נכ"ב אצל החומ"ס והמס"ד בב"ל דבר"ן יס"ק

SEFER CHEMIDAS DAWID

Nabor w. Druck BRACI WAJNBERG w. BILGORAJ z. lab.

שער הספר"ק המדרג דוד עם תוספות ביאורים
והמדרגות מרבינו דוד"ל בשם כלי המדרג

[אוצר החכמה]

בעור, פתחתי וראיתי שהם כתבי יד כתובים בכתב יפה וברה, ובפתח השער הי' כתוב בכתב סת"ם שם הספר ותוכנו. היו שם בערך חמשים כרכים.

למעלה משלשים כרכים שראיתי, היו חידושים על פרשיות השבוע, גדלם כמו החומשים עם מ"ב פירושים קצג.

חמשה כרכים אחרים, עבים וגדולים, נקראו בשם 'מנחת שמואל', והיו בנויים על תרי"ג מצוות לפי פרשיות השבוע, מסודרים כמו ספר מנחת חינוך, וכמעט הי' נגמר בפרשיות תצא או תבא.

עוד הי' שם ששה כרכים שו"ת חלק שמואל, החלק ששי התחיל בשנת תר"צ עם תשובה אחת על פמ"ג מוקשה.

גם ראיתי שם עוד כמה ספרים בכת"י, ומהם אני זוכר את הספרים דלהלן:

טעם שבת' על הלכות שבת.

פירוש על משלי.

הגיון שמואל' על קהלת.

פרקי שמואל' על פרקי אבות קצד.

רבינו אמר לי שזה שלשים ושלש שנים שהוא כותב חידושים על פרשיות השבוע, ובכל שנה הוא גומר ספר אחד, ויש לו עכשיו שלש

קצג. לא אוכל לזכור את שמותיהם, אבל בתוך ספר עפרות זהב הנ"ל מזכיר ג' מהם ואלו הן: גן שמואל, זכרון יצחק, וכח יעקב. ובספר תולדות יצחק אחרון הנ"ל – להרה"ג רבי יצחק אייזיק מארגענשטערן זצ"ל – בפ' מקץ מזכיר את ספרו 'ראשי דברים' ח"ל: "והנה ראיתי בספר כתב יד נקוב בשם 'ראשי דברים' פ' וישלח לשנת תר"פ מהגאון וכו' כש"ת מוה"ר שמואל יעקב קאפיל הכהן שליט"א אב"ד דפה קאלשין". ובכת"י של רבינו – המונח תח"י – מביא מה שכתב בספר 'נמוקי התורה' שלו.

קצד. בהסכמת הרה"ג רבי שלום מרדכי הכהן אבד"ק ברעזאן זצ"ל על קונטרס ענף עץ אבות, כתב בזה"ל: הן הובא לפני קצת עלים מזה ומזה הם כתובים מהרב הגאון החר"ף ובקי בש"ס ופוסקים החסיד שלשלת היוחסין מו"ה ר' שמואל יעקב קאפיל הכהן נ"י אבד"ק איוואנגראד חידושים ופפולים וגם חידושויו על פרקי אבות ונקרא בשם "פרקי שמואל", וגם פירוש עה"ת ונקוב בשם "זכרון יצחק" וכו'. – וספרו פרקי שמואל נזכר ג"כ בספר דובר שלום אות פ"ג, כנ"ל.

אוצר החכמה

ושלשים ספרים עה"ת. הוא הי' נוהג להכין על כל שנה בערך שלש מאות דפים נייר לבן וטוב, כרכם וגם צייר להם דף השער ונתן שם להספר, ולמחרת אסרו חג התחיל לכתוב מספר בראשית וגמר אותו עד סוכות של שנה הבאה.

לא עבר יום שלא יחדש ויכתוב את חידושיו שכתב על מקצועות שונות שבתורה. בהיותי אצלו ראיתי שאחר חצות לילה הי' קם משנתו קצה וכתב חידושים בערך שעתיים, ואחר כך למד שיעורו.

אוצר החכמה

אולם ברוב ענותנותו לא עלה על לבו להעלות על משבח הדפוס חיבור אחד מתשובותיו הגאוניות, מחידושיו על סוגיות הש"ס ועל ד' חלקי שו"ע, או מדרושי הנחמדים מזהב ומפז. רק נתן דין קדימה לתורת רבותיו, וטיפל בהגהתם ובסידורם, ולעשות אזנים לתורתם.

מן המעט שנשאר מכתביו ניכר כח חריפותו בפלפול, וכחו הכביר בהלכה, ודבריו הנאמרים ע"ד החסידות, ובדרך דרוש, וממש כל רז לא אניס ליה. — וחבל על אור גדול כזה שנגזז מאתנו. קצי

אוצר החכמה

זרעו לברכה

לא נאמר ברבינו מיתה כי השאיר אחריו דורות ישרים ומבורכים וזכה לבנין וחתנין רבנן גדולי ישראל.

(א) בתו הבכירה ה"ה דודתי החשובה והצנועה הרבנית הצ' העניא ע"ה אשת הרהגה"צ רבי יעקב יצחק הכהן קליגסבערג זצ"ל אב"ד בק"ק

קצה. אמר המו"ל: שמעתי מאת ש"ב ר' בערל זאקן הי"ו מארה"ק, שפעם באחד לילות החורף כשקם ללמוד ראה איך שעני א' רוצה לקחת מן העצים שסביבות ביתו (שהוכנו שם כדי לחמם את ביתו) ואינו מתיירא מעבירת גניבה, חשש לו רבינו מחטאת ופתח את החלון ואמר לו: תוכל לקחת כמה שתמצא, אין זה שלי. הלה שמח במציאתו היקרה, ולקח משם הרבה עצים.

קצו. את הדברים הנדפסים, לקטתי ואספתי אל פונדק אחד, וחילקתיים לכמה קונטרסים נקובים בשם 'דברי מהרשי"ק', שהו"ל לעתות שמחות נשואי צאצאי היקרים יחיו, למען תהיינה שפתותיו דובבות בקבר, וזכותו יגן על זרעו לדורותם.

גרעניץ וק"ק באבראווינק קצ"י, בן אחיו הגה"ק רבי מרדכי צבי הכהן זצ"ל אבד"ק סטאצק.

כמסופר לעיל היה רבי יעקב יצחק הכהן זצ"ל האיש שהשתדל הרבה והוציא לאור את הספה"ק נחמד מזהב להרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זצ"ל עם הגהות דודו הגה"ק רבי משה דוד הכהן אבד"ק קאלושין זצ"ל, ובתוספות נופך הרבה מאמרים מאת חותנו-רבינו בשם עפרות זהב. את הפלפולים שאמר חותנו בשיעוריו לתלמידים המקשיבים לקולו, והדפיסם כאן בשם ענף עץ אבות, עטר המו"ל בעצמו עם הגהותיו בשם "פרי העץ".

היו להם בנים ובנות, משפחה בת ז' ילדים. הרבנית נפטרה בחיי אביה בגיל צעיר, והילדים נאספו כולם בשעת מלחמת עולם הראשונה, חוץ מבנם הילד משה אליקים בריעה ע"ה, וכשהגיע לפרקו נשא את בת אחד הרבנים, אולם גם הוא נעקד"ה בימי הזעם מלחמת העולם השני. הי"ד.

(ב) בתו דודתי וחמותי החשובה והצנועה הרבנית הצ' ריזל ע"ה אשת דודי מורי וחמי הגה"ק רבי יוסף יונה גבריאל שארפזין זצ"ל אבד"ק סערצין ושעניצא. תולדותיהם כתובים לקמן בפרקים ז'-ח'. מהם נולדו ב' בנות, (א) בתם הבכירה גיטתי הרבנית הצ' חנה זלאטא גיטא ע"ה אשת גיסי וש"ב הרה"ג צ"צ רבי מאיר שלום הלוי לאקס-ראבינאוויטש זצ"ל אבד"ק מילאסני קצ"ח. כולם נאספו בימי הזעם מלחמת העולם השני. הי"ד. (ב) בתם השני' יבלחט"א זוגתי הרבנית הצ' אסתר תחי' לאויט"א.

(ג) בתו דודתי החשובה הרבנית רבקה ע"ה אשת דודי הרה"ג רבי מנחם מענדל טייכמאן זצ"ל מקאלושין. מהם נולד בן אחד משה אליקים בריעה קצ"ט. הוא התחתן עוד לפני שפרצה מלחמת עולם השני' אצל השו"ב

קצו. בספר קאלושין נזכר שאחד מחתני מוח"ז-רבינו הי' אבד"ק בובינקא, ומסתבר שכוונתו על רבי יעקב יצחק אבד"ק באבראווינק. או אולי הי' הוא בעלה של בתו הרבנית מאטל ע"ה, שאין ידוע מי הי' בעלה בזיוור.

קצח. אודותיו ואודות השידוך ראה לקמן פרק ח', אבד"ק שעניצא.

קצט. המקום גורם להעתיק כאן גרגיר ד"ת אחד שנשאר ממנו, שכתב במכתב לש"ב הרב נפתלי רובין שליט"א לארה"ק. ח"ל:

מעיר ביאלא פאדלאווסקי, אבל מחמת שפרצה המלחמה לא נשא אותה. כולם נאספו בימי הזעם מלחמת-העולם השני, הי"ד.

שני חסידים

1234567

ב"ה יום שנתלה בו מאורות לסדר "לא תבערו אש" שנת תרצ"א.

1234567

אלף שלומים ומאה ברכות, ושובע שמחות לכבוד האברך המופלג והמהולל מוה"ר ר' נפתלי רובין, עם זוג מרת יהודית תחי.

מכתבו היקר המלא דברי אהבה ונחומים על כל גדותיו הגיענו לנכון. אין לאל ידי לתאר לפניו השמחה ששמחנו בו, כי לא זכינו לראות ולדבר עמו פנים אל פנים, אבל במכתבו היקר זכינו להכירו. הנני שולח לו את ברכתי שנזכה כלנו לראות ולשמוח על הרי ציון וירושלים. עקב אשר פנה מקום במכתבו היקר לשאול בשלומי, וגם תחת אשר נשאו לבו להעיר לבבי להשמיע בלמודי, הנני משיב אותו בברכת חג כשר ושמח, וגם לדודתי היקרה מרת צפורה תחי ג"כ מברך בברכת חג כשר ושמח.

וכדי שלא להוציא נייר חלק אכתוב נא בזה מה שעלה על דעתי ב"ה לתרץ קושיא. הנה הרמב"ם ז"ל פ"א מהל' חמץ ומצה הל' י"א פסק שהקונה חמץ בפסח לוקה דהוה לאו שיש בו מעשה, והקשה המשנה למלך שם בפ"ג אמאי לוקין על חמץ בפסח הא הוה לאו הניתק לעשה דתשבינו. ונראה לי לתרץ לפי מה דאיתא בתמורה ד' גבי המיר, דמשום הכי לא הוה להנל"ע משום דאיכא תרי לאווין ולא אתי חד עשה ועקר תרי לאווין. ממילא יהי' ניחא דהא גם בחמץ הוה תרי לאווין ב"י ובל ימצא, ולא אתי עשה דתשבינו ועקר תרי לאווין, ומש"ה פסק הרמב"ם ז"ל דלקה. אלא שעדיין יש לעיין בזה, דהנה התוס' חולין פ"א ותוס' שני' על מס' מכות כתבו, דהא דאמרינן דאין עשה מנתק תרי לאווין זה דוקא היכי דלא קיים העשה בידים, כההיא דתמורה דמאליה הוא קודש בלי שום מעשה, בכה"ג לא מצי לעקור ב' לאווין, אבל היכי דהעשה הוי בקום ועשה, כמו העשה דוהשיב את הגזילה דהתורה הטילה עליו להחזירו, וכן בבא אל המקדש דהעשה דוישלחו הוא מעשה בפועל, בכה"ג כיון דהעשה הוא במעשה שפיר מצי לעקור אף ב' לאווין, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא, הא הוה לאו הנל"ע. ואין לומר כתירוצ' התוס' דאין עשה מנתק תרי לאווין, זה אינו, דהא עשה דתשבינו הוא בקום ועשה לשיטות התוס' פסחים. וע"ק דתשבינו היינו שיבערו מן העולם, וא"כ יכול שפיר לנתוקי תרי לאווין. אלא שיש ליישב לפי מה שאמרו במכות ט"ז כל ל"ת שקדמו עשה לוקין עליו, ופירש"י אפי' למ"ד לאו הנל"ע אין לוקין הנ"מ בעשה הבאה אחר הלאו שאין יכול לקיימו אלא אחר עבירת הלאו, אבל עשה שקדם את הלאו ואתה יכול לקיימו קודם עקירת הלאו אין זה ניתק, ע"ש. הרי שפי' שקדמו עשה היינו דשייך העשה קודם שעבר הלאו, ממילא יהי' ניחא דעשה דתשבינו הוה ג"כ שקדמו עשה, דרחמנא אמר להשבית החמץ ב"ד שאז לא חייל על עצמו כלל הלאו דבל יראה, נדהרי ההשבתה היא כדי שלא יבא לעבור על הלאו בפסח, וממילא ניחא. הגם שיש ג"כ לפקפק בזה, אלא שאין כאן מקום להאריך.

ממני המצפה לתשובתך

משה אליקים בריעה טייכמאן

הורי היקרים דו"ש וטובתכם, ומברככם בפסח כשר ושמח.

(ד) בתו דודתי החשובה והצנועה הרבנית הצ' חי' צפורה ע"ה, נישאה בזיוו"ר לאברך ת"ח ועילוי ממשפחה נכבדה וחשובה מעיר קאלושין, ותיכף אחר חתונתם נחלה בעלה קשות, והפצירו אותה בעלה ואנשי ביתה שתקבל ממנו גט פיטורין, אבל היא לא רצתה לקבל גט מאברך ת"ח גדול כזה, כי אמרה מה' יצא הדבר. והנה בעלה הי' בן יחיד להוריו (חוץ מבנות שהי' להם), וכעבור איזה זמן התעברה אמו, וכמה ימים לפני שהולידה הסכימה דודתי לקבל גט, כי באם תלד בן זכר, אז תצטרך להמתין י"ג שנים כדי שתוכל לקבל חליצה מאחי הבעל, ואח"כ תוכל להנשא. ואכן כמה ימים אחר שקבלה הגט הולידה חמותה בן זכר.

אחר איזה זמן נישאה להגה"ק רבי ישראל ניסן קופפערשטאך זצ"ל אבד"ק מאקאוואה. הוא הי' מגדולי חסידי אלכסנדר ומהיושבים ראשונה במלכות, הי' גאון אדיר ומופלג בתורה, ומפורסם בכל המדינה.

רבי ישראל ניסן, הנקרא ר' ניסע'לי, נולד בווארשא בשנת תרי"ח לפ"ק לאביו הרה"צ רבי משה ארי' זצ"ל מחסידי ווארקי, אשר למדו תורה וחסידות. תקופה מסוימת למד אצל הג"ר ישראל יצחק אבד"ק פאואנוזיק זצ"ל. ומשם עלה לקוטנא לישיבתו המפורסמת של הגאון רבי ישראל יהושע טרונק אבד"ק קוטנא זצ"ל בעמח"ס ישועות ישראל. בקוטנא נתחבב עד מהרה על רבו, והי' מאוכלי שולחנו הקרובים. הסתופף בצל הרה"ק מווארקי זצ"ל והרה"ק רבי בעריש מביאלא זצ"ל. (בזיווג ראשון הי' חתן הגה"צ רבי ראובן לייב נויפעלד זצ"ל אבד"ק נובידבור, חתנו של הרה"ק רבי פייבלי מגריצא זצ"ל. לאחר חתונתו למד תורה בפילץ אצל דוד אשתו המרא דאתרא הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זצ"ל). ער"ה שנת תרמ"א לפ"ק בהיותו בגיל כ"ג נתכהן כרבה של העיירה אדז'יבול פלך אופוטשנו. בשנת תרמ"ב לפ"ק עלה על כס הרבנות בעיר רוז'אן, ובשנת תרנ"ב לפ"ק נתכהן כרבה של פרשיסחא, ובשנת תרס"ד לפ"ק כרב במאקאוואה. תפילותיו ארכו שעות רבות, והרבה יהודים באו אליו להנות מזיו תורתו וחסידותו. הי' נוח לבריות, וקנא קנאת ה' צבאות במקום הצורך.⁷

ר. עפ"י קובץ כרמנו, שי"ל ע"י חסידי אלכסנדר בב"ב (גליון ו', טבת תש"ס).

אוצר החכמה

החתימה יד קדשו והחותמת של הגה"צ אבד"ק גרעניץ זצ"ל

החתימה יד קדשו והחותמת של הגה"צ אבד"ק גרעניץ זצ"ל

אוצר החכמה

אוצר החכמה

אוצר החכמה

אוצר החכמה

החתימה יד קדשו והחותמת של הגה"צ אבד"ק מאקאווא זצ"ל

החתימה יד קדשו והחותמת של הגה"צ אבד"ק מאקאווא זצ"ל

הדפסה מס' 1234567

הוצר החכמה

הוצר החכמה

הוצר החכמה

הוצר החכמה

הוצר החכמה מס' 1234567

בימי מלחמת עולם הראשונה היתה ביתם פתוח לרווחה, והתאכסנו שם הרבה פליטים, אשר היא טיפלה עמהם להאכילם ולהשקותם ככל הצורך.

נולדה להם בת אחת, ה"ה ש"ב הרבנית יהודית תחי' [ע"ה]^{רא} אשת ש"ב הרב נפתלי רובין שליט"א מארה"ק נכד הרה"ק רבי שמואל אהרן ראבין מקארטשין זצ"ל.

בשנת תרפ"ד כשרצה דודי זצ"ל לעזוב את הרבנות בפולין, וליסע לארה"ק, שאלה אשתו הרבנית את אביה-רבינו זצ"ל כדת מה לעשות,

רא. וזה מש"כ דודי הגה"צ רבי ישראל ניסן זצ"ל בספר שו"ת עני בן פחמא, חלק יו"ד סימן ל"ב:

בשנת תרע"ב בחנוכה ור"ח טבת כשילדה לי אשתי השני' תחי' את בתי יהודית תחי' וכתבתי ברכת מז"ט לחותני הרב הגאון מורשי"ק הכהן שליט"א אבד"ק קאלישין כתב לי להקשות על שם יהודית, בזה"ל, בקוראי השם יהודית תמי' לי בדברי הגמ' מגילה דף י"ג ע"ב דאיתא שם ר' שמעון בן פזי כי הוי פתח בדברי הימים אמר כל דברך אחד הם ואנן יודעין לדורשן, ואשתו היהודי' ילדה את ירד אבי גדור וגו' ואלה בני בתי' בת פרעה אשר לקח מיד מרד (דה"א ד'), אמאי קרי לה יהודית על שם שכפרה בע"א דכתיב (שמות ב') ותרד בת פרעה לרחוץ, ואמר ר' יוחנן שירדה לרחוץ א"ע מגילולי בית אביה. ילדה והא רבי' רביתי', לומר לך שכל המגדל יתום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. ירד זה משה, ולמה נקרא שמו ירד שירד להם לישראל מן בימיו וכו'. אלה בני בתי' בת פרעה אשר לקח מרד, וכי מרד שמו והלא כלב שמו, אמר הקב"ה יבוא כלב שמרד בעצת מרגלים וישא את בת פרעה שמרדה בגילולי בית אביה. וברשי' שם, ואשתו היהודי' והלא בתי' שמה, דהא כתיב בסיפא דקרא ואלה בני בתי'. ועפ"ז צ"ע על דברי רש"י ז"ל בדה"י שכתב שם, בזה"ל, ואלה בני בתי' בת פרעה, הוא"ו מפרדת בין בני יהודי' ובין בני בתי'. אשר לקח מיד מרד, כלב הוא מרד שמרד בעצת מרגלים, וכן דרך היחוס שאפילו לאחד אומר בני, כמו (דה"א שם) ובני אלה וקנו, עכ"ל רש"י ז"ל, ודבריו סתומים. ואולי הכוונה שמפרש, ואלה בני בתי', היינו שאיש ששמו אלה הי' בן בתי', והפי' שמה שנוצר בתחילה היינו ירד הי' בני אשתו היהודי', ואולם אלה הי' בני בתי', ויען שהי' קשה לו דא"כ הי"ל לומר ואלה בן בתי', ולא בני, לכן כתב וכן דרך היחוס שאפילו לאחד אומר בני. וע"פ הגמ' הנ"ל קשה דבגמ' מפורש שיהודי' היא אחת עם בתי', ורק נקראת יהודי' שכפרה בע"ז, וצ"ע, עכ"ל במכתבו אלי. העתקתי לי למזכרת עולם. — עכ"ל ספר שו"ת עני בן פחמא שם.

וכן כתב רבינו זצ"ל מכתב לארה"ק לש"ב הרב נפתלי רובין שליט"א כשנולדה להם בתם שרה תחי', והדפסתי אותה בספר בית אבות ח"ב (בחדש אדר שנת תשמ"ח לפ"ק), בפרשת לך, עה"פ (בראשית י"ז ט"ו) שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה, ומשם תדרשנו. אמר המו"ל: ש"ב האשה מרת יהודית רובין ע"ה הנ"ל נפטרה י"ב אדר ב' תש"ס לפ"ק. תנצב"ה.

כיון שלא הי' לה חשק לעזוב את משפחתה הנכבדה, וליסע לארה"ק מקום חדש¹²³⁴⁵⁶⁷. אמר לה רבינו: "אז א מאן וויל, דארף מען גיין אפילו מעבר לים" (כשהבעל רוצה צריכים אף לילך מעבר לים)¹²³⁴⁵⁶⁷. וכשנסעו לארה"ק ליוו אותם כל בני העיר מאקאווא ערך של חמש "מעטער" מן ה"וואקזאל"¹²³⁴⁵⁶⁷ (תחנת הרכבת), והיות שהרכבת נסע דרך ווארשא, ליוו אותם חותנו-רבינו ועוד הרבה מבני העיר עד ווארשא, וגם בווארשא חיכו עליו הרבה חסידים ואנ"ש, וביניהם דודי מו"ח זצ"ל עם משפחתו, וכולם רקדו שם ושרו וכו'. בעלותם לארה"ק זכה ופעל שם גדולות ונצורות למען דת תורתנו הקדושה¹²³⁴⁵⁶⁷. בשנת תרפ"ח לפ"ק הדפיס ספרו שו"ת עני בן פחמא ב"ח

SPRINGER

רבי. וזה מש"כ דודי הגה"צ ממאקאווא זצ"ל בשער ספרו שו"ת עני בן פחמא: ועתה באתי להזכיר לטובה את זוגתי הרבנית תח"י זיוג שני שלי מ' ח' צפורה בת הרה"ג מוה"ר שמואל יעקב קאפל הכהן שליט"א אבד"ק קאלאשין יצ"ו במדינת פולין עם בתי היחידה לה ממני הבתולה המהוללה מ' יהודית תח"י כי מלאו אחרי לעזוב הרבנות והפרנסה שהי' לנו במאקאווא במדינת פולין וללכת אחרי לארצינו הקדושה באין מקום פרנסה מוכנה, רק לצפות לישועת ד' בכל יום ויום יזכינו השי"ת לשיבה טובה והרחבה ואריכות ימים ושנים בארץ חמדה זו ולעבוד אותו על אדמת הקודש מתוך הרחבת הדעת ובריאת השלימות עדי כי נזכה ב"ב בכלל כאחב"י להגאולה שלימה אמן ואמן¹²³⁴⁵⁶⁷.

רג. כמדומה לי שאמר לה, שחז"ל אמרו (עי' תנא דבי אליהו רבה פרק ט') איזהו אשה כשרה שעושה רצון בעלה, וא"כ צריכים ליסע אפילו מעבר לים.

רד. וז"ל מכתב (שנמחק קצת) שכתב לו חותנו-רבינו זצ"ל לארה"ק אודות "כבוש קהלות" שהכריזו אז הציונים ויסדו משרד לכבוש את כל הקהלות ומוסדות החרדים תחת ידם, כגון החינוך, השחיטה והרבנים, שבמשך דור או שני דורות יהפכו כולם לבנים משחיתים לזרע מרעים עוזבי ה' להיות ככל הגוים. אבל החרדים לדבר ה' לחמו נגד זה. ומכתב זה נכתב אודות השחיטה ביפו שהיתה תחת השפעת הציונים והמזרחים.

בעזהשי"ת קאלושין בחודש הראשון שנת פור"ת לפ"ק.

בחודש הראשון ינצרכם ה' כאישון ויברככם בברכת החג המצות בדיעות בכשרות ובהרחבה כבוד חתני י"ג הרב הגאון המפורסם ערוגת הבושם וכו' חר"פ כק"ש מוה"ר ישראל ניסן שליט"א אבד"ק מאקאווא וכעת בירושלים עה"ק תובב"א.

אחד"ש כמשפט, אתנו אין חדשות, רק המצב השורר בפולין עולה על הכל... מכתבך הארוך קבלתי, ואחשוב כי על כל זה יגמר הדבר לטובה... המלחמה עם המשרד, כי הם ידם עם הציונים והמזרחים אשר כסף תועפות להם מהקרנות אשר יאספו מכל העולם, והכסף יענה את הכל להטות לצידם, וכאשר תפסו ברשתם גם אנשים כשרים אשר באו לארץ... ונראה כי כפי חוקי החופש לא יוכלו להכריח להכניס כל השחיטה ברשותם, אם כך יתאמצו היראים אשר ביפו להיות יד אחד, יעזור ה' לטובה... במלאכתך

כי מציון תצא תורה

ודבר ד' מירושלים

ב"ה

ספר

אהבת-ציון-וירושלים

בשארות ותשובות

1224567 תח"ת

עניי בן פחמא

על תרבת ענינים מארכעה חלקי השלחן ערוך אשר חנן השיית אותי העני והשפל ישראל ניסן בלאסור הרח"ח המופלג והנעלה בתורה ויראת אלקים. המפורסם בשכ"ת מו"ח משה ארי קופערשטאך ז"ל ולאסי מורתי הצנועה והחסידה מנשים באוהל חבורך מ' חנה פעסא ז"ל, אשר הייתי משרת בקודש לעם ה' בחוואר רב ואב"ד בכסה קהלות קדושות בארץ פולין יותר מארכעים שנה אדר ויו"א ה' ל ר"ז אן פרשיס חא, ובעשרים שנים האחרונות בעיר סאקאווא פלך לומוא, וזה קרוב לארבע שנים מאז באתי ב"ה לפה ירושלים עי"ה תבוהב"א עם ב"ב שיחיו לקבוע בה דירתה, רב תודות להשיית שוכנינו לזו כן יזכינו לארך ימים ושנים, על אדמת הקודש ולעבדו עבודה ישרה עד כי בסהרה יבוא שילה אמן— ואחרי כי בעוה"ז לא זכיתי עדיין לב"ז כי בן א' שהי לי נקטף באבו ועלה השמיסח עוד בטל ילדותו, לזאת אסרתי תהי זאת נחמתי בעניי ומרנוע לנפשי בהעלותי על מזבח הדפוס את ילדי רעיוני ופרי עשתנותי אשר אתי בכחוכים הסוצלים מכליון ואבדון, כי למככיר היו כתבי-ידי שנאבדו בדרך בצאתי מפולניא לירושלם והסעט אשר נשאר בידי שכתבתי בעניני הלכה למעשה תהי זאת לי כדרשת חז"ל על הפ' אנורה באוהלך עולמים יבמות צ"ו, ולא יסושו תורת ה' מפי ומפי ורעי וז"ו ע"ע אמן.

ועתה באתי להזכיר לטובה את זונתי הרבנית תח"י ויוג שני שלי מ' ח"י צפורה בת הרה"צ סהר"י שמואל יעקב קאפל הכהן שלישי אבד"ק קאלאשין יצ"ו במדינת פולין עם בתי היחידה לה טמני התולדה המהוללה מ' יהודית תח"י כי טלאו אחרי לעזוב הרבנות והדינסה שהי לנו במאקאווא במדינת פולין וללכת אחרי לארצנו הקדושה באין מקום סגסס טוכנה רק לצמות לישועת ד' בכל יום ויום יזכינו השיית לשיבה טובה והרחבה ואריכות ימים ושנים בארץ חסדה זו ולעבוד אותו על אדמת הקודש מתוך הרחבה הרעת ובראת השלימות עד כי נוכח ב"ב בכלל כאח"י להנאולה שליטה אמן ואמן.

פע"ה ירושלים הובכ"א

שנת תרפ"ח לס"ק

דפוס. ציון ירושלים

1224567 תח"ת

פ"נ

נור ישראל קדוש עליון

מגן דוד

הרב ישראל ניסן

בן משה אריה נצרלה

אבד דקק מאקאווע יצו

בעהמח ספר שות עני בן

פתנא

נצחו אדאליסמאח המציקים

ביום כה טבת התר"ץ

תנ"צ'ב'ה

מצבת קודש הגה"צ אבד"ק מאקאווא ס"ל